

מסורת הש"ס

א [לעיל כח:] ט ז"ק א';
א [מוספת] פ"ג,
ד [שפיטא סא],

הגרות הב"ח

א [במשה אף בעוד
עשה כן וכו' אף בחול
עשה כן:

הגרות הגר"א

א [במשה מפני ברור
המדות. נמחק:

לעזי רש"י

אישקומ"א. ק"ף.
אורש"י [אדרש"י].
לחורן.

מוסף רש"י

שוקל אדם בשר כנגד
הכלי. טעם המכר בשר
במשקל. א"ע"פ אשטור
לשקול לזוטר דהיינו
מעשה חול, מותר הוא
לשקול כנגד הכלי, וכנגד
הקופיץ. סקין גדול
שקופיץ טו בשה, דלכא
שימי ולא היו מעשה חול
[דעיל כח.].
משגיחין. אין מעינין
[שם]. בורות שיחין
וביערות. להטעם בתי מין
לשמן, דחי דמי הל"ך
לכל ויהי מקו הגנולים
[ב"ק צ"ד].

רבינו הגנאל

בסורא אמרי כי תרטא
כו, פירוש נותן דבר
כיו, תרטא, והוא דבר
ידוע באותו מקום, ולה
פלגו תרטא. ובגוש היו
אומרים כי חלקא ופלגו
חלקא. וכן אחיא וכן
ירבעא בולן שם אותו כלי
הידוע במקומם. [מתני'
אומר אדם לחבירו ביום
טוב מלא לי כלי זה
אבל לא במדה כו'.
אוקמה שמואל לתנן
מלא לי כלי זה אנתן
שמיכל מידה ידועה, א"ע"פ
כלי שמיכל קפיו והוא
עשוי להשתמש בו בבית,
אבל לא במידה, אבל
לא בכלי המיוחד למרוד
בו לבני אדם שאינו
עשוי להשתמש בו אלא
למרוד בלבד, נכון קפיו
שורא עשוי למרוד בו
למכירה ולקנייה אילו
היה למימר אפילו הכי
העשוי להשתמש בו, כיון
שמיכל מידה ידועה אסור
למלאותו ולתת אותו
לחברו ביו"ט, שנמצא
כאלו מרוד ומכר בו, כיון
ואקשינן וכו' ר' יהודה
הממיר בשמחת יו"ט

אין צדין פרק שלישי ביצה

כ"ט.

עין משפט
נר מצוה

בו א מיי פ"ד מהל'
יו"ט הלכה כה סג
לאין עה טו"ש"ע א"ח
סימן מק סע"ף א'
בו ב ג מיי שם סג
טו"ש"ע א"ח סימן
מק סע"ף ג וסימן
סע"ף א'
ד [טו"ש"ע ח"מ סימן
סע"ף ב:]
מח ה מיי שם הלכה כה
סג טו"ש"ע א"ח
סימן מק סע"ף ד וסימן
סע"ף ב:]
מז ו מיי וסג טו"ש"ע
טו"ש"ע א"ח סימן
מק סע"ף ד:
ז ח מיי וסג טו"ש"ע
א"ח סימן מק סע"ף א':

רבינו הגנאל (המשך)
ורבנן [מקילין]. והא
איכא שמעינן להו,
דתנן רבי יהודה אומר
שוקל אדם בשר כנגד
הכלי כו'. ופריקנן דרבי
יהודה ארבי יהודה לא
קשיא, התם ככלי שאינו
עומד במשקל יודע לפיכך
מותר, הכא למלאות ולתת
לו בכלי העומד למדה
ידועה ואסור. לרבנן
נמי דאמרי אין משגיחין
בכך מאזנים כל עיקר,
משום שטעשה מעשה חול
ושוקל באזנים בשביל
הוא, אסור, אבל הכא
פעמים שנתן אדם יין
ככלי של מדה ושנתן
לפיכך מותר. ובה אבר
ורבנן שלא יזכור לו
כסוד מדה. מעשה באבא
שאוול בן בוגטת שהיה
ממלא מדותיו מערב יו"ט
כו'. והחכמים אומרים אף
בחול עשיין כן מפני
מיצוי המדות. תנא הוא
כינס שם גרבי יין כו'.
ואסיקנא גישה בהן צרכי
צבור, הנייא גול ואינו
יודע ממי גול, לך יעשה
בהן צרכי צבור, אילו
הן צרכי צבור בורות
שיחין ומערות. יושלמי
ר' אלעזר אמר ליעריא
בר חמא מלא לי הדין
מגו ולמחר אנט מביילין
ליה. אדבריה רב חסדא,
לומר שם דבריו בפיו
לרבנן עוקבא, ודרשי
לא ימורד אדם שעורים
ותן לפני בהמתו, א' אבל
באומד קב או קביים
ואינו חושש משום מידה.
אמר רב מרדחא אשה
קמה ללוש בו, דכיון
ידיעה דלישה חמשת
רבעים ועוד ט' מסכת
כיו שתחול הלתה בעין
יפה. ושמואל אמר אסור.
ואסקא אביי ואמר השתא
דתנא דבי שמואל מותר
ואמר שמואל אסור

זמדה ומכר ממנה עד שמכר חשבונו נמלא כל הנותר בחצית על ידי
צדיון שהרתיח היין כשמוציאו ומעלה אופיא אישקומ"א זלע"ז ואין
המדה מלאה והן נקראין צדיון לפי שמצדיון אותן מן היין כששומה
אי נמי על דקלשי חייגי ושמן יו צו מלוי מפני שמודבק בשולי המדה
ובדפנותיה וציון שמימי צדיון ולא
בשמן: והצדיון נכנסו כו'. כדפרישית
בצדיון: לפני הגזרים. של הקדש
לעשות צהן זרכי הקדש אס ירלו.
והס לא הקדישהו כצדיון אין יכולין
להקדיש שאינו שלהם אי נמי יכולין
הוא ליה גזל בעולה"ט: אמרו להם
חכמים אין אסוס וקוקין לך. הואיל
ומתחלה לא נתכונסו לגזול השלקוחות
מוחלין על ידי צדיון ומרופס שאינם
יכולין לשהות עד ודעי וקא מחלי'
אף אנו אין רצוננו לך. לזה ליהנות
משל אחרים: אמרו להם. חכמים
א"כ אין לכם לעשות הקדש אלא
לעשות צהן זרכי רבים שהרי משל
רבים היה ויהנו הבעלים מן:
ואין יודע למי גזל. שגול אנשים
הרבים: שיחין ומערות. שמתכניסין
בהן מים וסומין מהן. ובצ"ק (דף כ:)
מפרש מאי צור ומאי שיח ומאי
מערה: אדבריה. הנהיגו ומטייל
עמו במצואות העיר: לא ימורד אדם
קצ שעורין. אפילו ליתן לבהמתו
שנראה כמודד למכור: אכל קודר
הוא. קצק עמנו נוקצ כצרי ומומלאו
שלא כדק מלה לתת צדיו למוכר:
קודר. לשון נוקצ: נחוס. מבשל
קדרות נמי קרוי נחוס: יקדיח.
ישרוף אורש"י זלע"ז: ענין יפה.
יעור חלה אחד מ"ד לכהן וכשאני
יודעת מדת עיסתה היא מקמלת
ואומרת רבי כאן כל כך אכל כשיודעת
מדת עיסתה יודעת מה מפרש ועינה
יפה זה: סנא דבי שמואל. בתוספתא
ססידר שמואל מתנאים שלפניו כמו
ססידר רבי חייא ורבי אשעיא וכמו
ססידר רבי את המשה: ססא דלמר
שמואל אסור. והוא שנה בשנתו
מותר שמואל בשמעיה דלמר אסור
הלכה למעשה אסא לאשמועינן שהצב
לשאלו הלכה לעשות מעשה מורין לו
אסור ואי חזינן איניש דעבד לא מחינן
צדיה דהלכה דמותר ואין מורין כן:
אין

בסורא אמרי. דרכן לומר לטבח מן לי תרטא או פלג תרטא ובגוש
אמרי חלקא או פלג חלקא ובפומבדיתא אמרי אחיא. כל הטבחין היו
מתמחין בהמותיהם בשוה כך וכך נחמים מן הצהמה ולאותן הנחמים
קרו לכו בסורא תרטא ובגוש חלקא ובפומבדיתא אחיא ובגור פקוד
רבעא: ברתני' אכל לא במדה.
בגמ' מפרש לה ומאי פלוגמיהו:
שהיה ממלא מודסיו כו'. שאין
מודין צדיו"ט: אף בחולו כו' מועד
עושה כן. בגמ' מפרש טעמא. ולא
גרסינן במתני' מפני צדיו המדות
ואית דגרס ליה והן העלאת הרמימות
ובגמרא מפרש: מפני מלוי המדות.
כשהיה מוכר שמן היה לו מדות הרבה
ומצידין הלוקוחות כליהן מוודד לאיש
ואיש במדה לנעמו ומתמנות והולכות
למוך כליהן כל הלינה: גמ' המיוחד
למדה. שמועד ומוכר צו: העומד
למדה. שכשישכר זה צל זה תחתיו
אכל עדיין לא מדד צו: ואסא רבי
יהודה למימר. כיון דהוא עממו מדה
ולכן עשוי וכדי מדה מחויב לא ימלאנו
למחוי שפיר כוודד ומוכר בעדין
דחול: כלי קופיץ אין עומדין לך:
כדעדין בחול. במאזנים פעמים
שאין הליטרא לפניו וכיון שידע משקל
כליו שוקל צו: לא קא עבדי כעובדין
דחול. דעדיין לא ילא טבעו של כלי
זה למדה: שם מדה. רבעא או לוג
אלא כך יאמר לו סתם כלי זה מלא
לי: הכא לא קא עבדי כדעדין
בחול. שדך לקוחות לומר מן לי לוג
ואין דרכן לומר כלי זה מלא לי בדרך
מקא אלא בדרך הלוואה או מתנה
וא"ע" דמיוחד למדה: עבדי אינשי
דמקרי חמרא. לחצריה: כמנא
דילנא. שם מדה: סנא אף צמועד
עושה כן מפני בטול בית המדרש.
שהיה חסס גדול וצאים רבים לשאלו
שימנו ובמועד רבים עוסקים בצורה
שאין טרודים במלאכה והיה ממלאן
צלינה שאין זמן בית המדרש כדי שיהא
פנוי ציוס. ולמאן דגרס במתני' מפני
צדיו המדות מפרש הכי מפני בטול
ציוס המדרש של צלי מועד לא יהיה
פנוי לשהות ולזכר מדותיו שלא ירמימו
לפיכך ממלאן צלינה: הוא כנס כו'.
משנתן יין חצית כך וכך לוגין
קא עביד כדעבדין בחול הכא לא
מעשה באבא שאול בן בטנית: תנא אף
במועד עושה כן מפני בטול בית המדרש
תנו רבנן הוא כנס
לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכך
אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו
להם הואיל והחמרתם על עצמכם
עשו מהם צרכי רבים דתניא ד"ג גול ואינו
יודע למי גול יעשה בהם צרכי רבים מאי
ניגהו אמר רב חסדא אבל קודר הוא קב או
קבים ונותן לפני בהמתו ואינו חושש
והנחתום מוודד תבלין ונותן לתוך קדרתו
כדי שלא יקדיח תבשילו אמר רב ירמיה בר אבא
אמר רב מרדחא אשה קמה ללוש בעין
יפה ושמואל אמר רב יאסור והא תנא דבי
שמואל מותר אמר אביי השתא דאמר שמואל
אסור ותנא דבי שמואל מותר שמואל